

РУСКИ НОВИНИ

ЗА РУСИНОХ У КРАЉОВИНИ С. Х. С.

Вихида раз у току. — Цели па цак рок 100 дни. На 1/2, рока 50 дни. Поводише ч. 2 дни. Властитељ: Руске Народне Пресеје. Друштво. Одјичателски редактор Јанко Јанчић.

Нови Сад
штампак 30 јула 1925.

Рукописи и други писма треба посыпавац на адресу „Руски Новини“ Нови Сад, Нојовићева улица бр. 2. — Претплату на Руске-Народне Пресеје. Друштво Руски Крстур (Бачка).

Писмо о „Горнци“

Случайно ми пришол до рукој „Карпаторуски Вѣстник“. И то у њем нове? Там пише, же руски народ „на Горнци — українзуют.“ Ко то значи? То апачи, же су на Горнци и таки људас, које любија свой народ и свою башеду, же су, же би тот народ и далји бешедовац својим мацеринским језиком, сују йому дац и дају му на його језику новинки, књижки. И то у очах тих „господинох“ од карај. рускога В. „сеј не добре. Вони вроци тога воде борбу, вони су велькоруски језик положији ду новинкох, до књижкох, до школох, до уряду.

Бидији нај народ! Бидији, бо власни родзени його синови одрејају же його башеди рускай народней. Гвари, же не треба у школи учији же свой језик, бо то на њега. Одрејају же својији родзенеји мацери, а хто же одрејаји својији мацери то не човек.

Приказовац и даваи нашему народови читац књижки, новини на велькоруским језику, а не на својим мацеринским, то так исте, як приказовац слунку нај вихидаи не на востоку але на западу.

Какда птица својим гласом шишива квади народ својим језиком башедује

и свой мацерински језик, же најважче добро припозијада. Лем ми Русини жали би же својого одрејији и цудас прилапиц. Ко би зробили Галичине, кед би је то поведвал језик не првији језик, але ви читайце учите ше франчуски лебо обратно. Но би покади Поляки, кед би је Чехи поведли: ваш језик он одрејаје, а учите ше чески, језик — такој би дорас була нойна.

А нај нај нај и гото шицико ма вишерпијац. Леда јакији дурење за коштовал московскога цару и уж би свој народ „русификоваја“. Чи тети „господи“ не знају же українски народ њих дараж пријатељи на отвир. Чи вони мају чесци, шерци, чувство, любов до својога народу? Уж тоги часи прешли, кед же силоvalo у Русији учији же общејеруски језик, а тако и бешедовац. Тото ше уж не врачи, нігда. И кед Чехи и Словаци нігда не засецу охабији свој мацер. Језик јакајајаја „руски“ гак же баржей Русини-Українци бо њих ест штири рази тельо, нігда же не одрејији својији башеди гоч би „господи“ од „карај. Вѣст.“ од гнијеву ше так најдули, же би ајајаји.

Знагајце својој плани „обрусительнија“! Не поможу тому циљу ант Никодаји рублји, не поможу ње чески круни, ни Москва. Место, да ще

„господи“ занамају одирајајањем нашега најбогу, лепше пай би же трудијели да Русини на Горнци знају рационално газдовац, да буду добри христијани, да го поучи о алкохолу, да го вибави из јудовских рукоја, да му дају добру и хасновиту књижу до рукоја, пай не вокоју из книтељијами.

М. Ч.

МИСИЈНА ВИСТАВА У РИМУ

Як судај некатолички људеје о Мисијији вистави?

Мал сам прилуку у Риму чују, це о твоја вистави гутора учени прогестанти, англичани и иницијалици други, котри приходијујеји пре тују виставу до Риму из Позајекеји, из Акрги, из Америке и из других краја. — Вони љицико отворено признају же тако дјло могла створиц лем црква католическа. Вони гутора: ми маке докази на милиони, але не маке тога цемајија католическа: немаме любови гу спасењу душа тих бједних посјанох. Нашој мисији тако дјлути тријају, гутора вони, док добре плаџине наших жијонарох и наших вјерника, чим нет у нас леникох, нет ант мисија. — У вони на глас Папи и Риму слуха цели шиет, а вони — макшија то пријакај — зедијаји ведро лем страх од црквија, католическија и гије на цркву католическу.

Кед ми були у Риму, у тим часу там же најдојаји и бјавији министер вири у

ви знајије смртјељни случај, але ви робијеје тојо, робије гето. Но тоја тако? а новинахи баш цаком исто, пресудаје вони зверијајуци.

— Баш так, гутаре Јанко супед, котри го порозумеј.

ПРИЈАЈЕЉСКА БЕШЕДА

Михај и Јанко були пријателе. Михај, гоч бул школовани, не патрел висока на нешколованога Јанка и више або вон идеје гу Јанкови, або запрошије Јанка гу себе. Кед ще зиду, мају вишерпијки теми до бешејија. Јанко гоч не школовани, але талентован, чита добри књижки и новини рад би же дознаји о шицијим и чита Михаја, а Михај му пријатељски одјајтује.

Раз так бешедовали: Михаје, брацију, гвари Јанко, ти же учел, кончел школи, близовно всијеји алати та и маке науч. Кед красни дјеви, кед робим у полю, и видим тога слунечко, које так барж грес, видим тога чудесну природу, древа, рослини вишерпијки, готу војенују јак злато, видим и слухам, јак шташки — шинавају, јак пролији жубронја мед зберају

ФЕЛЬТОН

Мудра бешеда о новинох

Вијактон зос романа Х. Миргера „Богем“, — Превод М. В.

Пан Рудолф, кричал пан Монтон тренџаци младога човека за једну гомбику на його кашути, сцеје да вам повесији својој думане? Дакле, тоги новини инач. Чекајије, леси једно: Я оцејијајаји, Чи не?.. крашије.. Я придајем до кафаци, да вибалим једно бависко домина. Чи меркујеје на јадоје слова?

— Далји, далји! гвари Рудолф.

— Дакле предложије пан Монтон лупајуци зос својим пешицима по столе, од чого же кивали, љицико пивски и ликерски погарики на столе, дакле я приходијем до новинох, крашије. Које видији? један гвари биле, други гвари чарне и голала и трапала. Ној то маке? я добри оцејијаји, котри приходији...

— Да вибалим својо бависко домина, гвари Рудолф.

— Кажди вечер, предложије пан Монтон. Лем сдеји ви родумије...

— Барз добре гварел Рудолф.

— Я читам сдеју статију, котри прошевна мојому думану. Я же на то розгледам, бо видије пан Рудолф, љицико новини спренојка. Да спренојка! кричал вон зос захрипнути гласом, а новијији то пул, пиши бодай було!

— Але пан Монтон...

— Знаје ви јој би је сцеј, пан Рудолф? Лем једно.. я би сцеј добраји новини.. Ој не вельки.. Добре! у котрих би појеји празнай бешеди! Ето!

— Ви одвијије глајијаје, прешаји гу Рудолф. Новини прешаји празнай бешеди!

— Но дакле, меркујеје ви на јадоје думи?

— Я же старај.

— Едни новини, котри би бешедовали лем о здрављу краљовим и о доброј жеми. Но конечно, якна хасен од љицикоји новини, кед о тим не знајо ніч? Лем једно: Я пријају, чи не? я водим својо писање, крашије! Но то јак кед би дајто пришол и гварел: пан Монтон,

випровадише го любљеног Владику на станицу. Многи збор процесија вишали споменик „Преч. Дно мати руского краја“ випровадили преосвештеним Владику да саме се његи и ту од црк. сабору поднесавају Т. Лепкии провизор, гвардии, же такога торжества, што не видиша жегр. кат. ћешливи, же мало такога Владику. На то ширики зашишијају „Многая літа“ а Владика изекујуци и благословљујуци шеднули на воз, пред кој бадериј 30 који од провадеши Владику на станицу. На станици забрало је приличне число вијника, да икона видија свога Владику — Оца. Пред поласком на влак цели народ заштитио прелазнице многая літа, а преосв. Владику дарујући и благословљујући шедкул до нагону. Кад поје (гайлан) рушел, друго иже ше тул окоја многая літа. Г. кат. вијни у Којарцу радесно дочекали и пријали свога Владику икако добри духовни дзеци, гарнули је до се. спомендан, икако добри прави христ, католик. Дай Боже, же би таки остали на вије и же би постали иже лепши!

М. Ч.

Допис

ДЮРДЬОВ

Уредништву „Руски Новини“

Нови Сад

У 33. броју Вашега листа „Руски Новини“ од 18. VII. о. г. на 4. страни је отпечатан допис из Ђурђева, у којем се критикује поступак потписаног као шк. управитеља, према г. др. Мирку Бонићу одл. грко-кат. администратору пријавом годишњег испита у овд. државији основној школи. Понто у овом допису није казнато право ставе ствари, те се истим онд. шк. управа безразложно сумњиши са тржњом против грко-католичке вере и овд. Русија, тај Вас у интересу школе, а у смислу Закона о Штампи молим, да у идућем броју Вашега листа, а на истом месту донесете следећу испреку:

„Одлуком Г. Министра Просвете О. Н. Бр. 42.449 од 6 XI 1922, решено је: да у будуће, у школама основним где су деца римокатоличке вероисповести, наставу и науке о вери изводе свештенски те ве-

ровисоведи, који за то имају потребно оспособљење и дубију одобрење од просветног инспектора. Наређењем Мин. Просвете О. Н. Бр. 25.085/1923 а на основу акта Мин. Вера В. К. Бр. 33/1923, објашњено је, да се одл. Мин. Просвете О. Н. Бр. 43.449 од 6 XI 1922 односи и на грко-католичке свештеннике, што је потписан 12. VII. 1923 под бр. 166 саопштво овд. грко-кат. парохијском званију, уз изјаву да се изјасни, да ли је Г. свештеник вожан предавати веројају у русинском одељењу овд. држ. осн. школе. На овај изјавитиј је шк. управа 17. IX. 1923. год. примила молбу Г. др. Мирку Бонића, којом је од Просветног Инспектората у Суботици тражио дозволу за предавање веројаје у овд. осн. школи. Ова је молба са предлогом потписаног односа отпослати надлежној просветној власти те је под Л. И. П. Бр. 6573/1923 од стране Просв. Инспектората дата дозвола Г. др. Мирку Бонићу, да може веројају предавати, што му је потписан 2. X. 1923 саопштено. Од тога времена је Г. Свештеник исметано предавао веројају све до краја 1924/25. шк. год. и ако је Одлуком Г. Министра Просвете од 22. II. 1924 О. Н. Бр. 9423, разрешен од дужности предавања веројаје, а од тога до данас ова Управа није примила никакву одлуку или решење претпостављене власти, да Г. др. Мирко Бонић може предавати веројају у основној школи. Према горе изложеном Управа школе није била дужна посебно позвавати на испит Г. др. Мирку Бонића јер је од дужности разрешен, те се управа школе није спречила с пареџе Мин. Просвете што није посебним актом посвала на годишњи испит Г. др. Мирку Бонића, него зато што је без икакве примедбе прећутала и пристала да исти и поред разрешења и даље предаје веројају. Посебним актом на испит није нико зват, те време томе управа икако је дјечија ово ученикти ни према Г. др. Мирку Бонићу. Ученички родитељи су позвавати преко ученика, а и Г. Свештеник је родитељ једке ученице, овим путем је позват, знао је када ће се испити сдржати, мотас је доћи, те и веројају испитати и нико му неби то забрањио, јер кад је без дозволе више вла-

сти могао ИИ, год. предавати од своје воље, исто је могао ученик и о испиту. У српском одељењу су веројају испитивали учитељи који је и предају. Управа школе није имала намеру икчије верске осећаје да вређа и не може их уредити јер је поступила по постојећим наређењима, те ако исто вређа икчије верске и националне осећаје, није хрквица шк. управитеља.

Шк. управитељ
НИКОЛА КИРИЛОВИЋ

Берза и тарговина

Службени курс пудреј вијутн при најодреднијим земаљама тако:

- Наполеондор 252 динари.
- Турска лира 252 динари.
- Фунта 280 динари.
- Долар 57.50 динари.
- Канадски долар 57.
- Немачка марка 13.63
- Аустријски шиллинг 8.10.
- 100 француских франкох 271 динари
- 100 талијанских лијрох 240.
- 100 белгијских франкох 268 динари.
- 100 холандских форинти 2390 динари.
- 100 румунских леј 26 динари.
- 100 бугарских леви 41 динари.
- 100 данских круни 1100 динари.
- 100 шведских круни 1546 динари.
- 100 иорвенијских круни 970 динари.
- 100 исландских круни 840 динари.
- 100 драхма 96 динари.
- 100 чехословачких кр. 171 динари.
- Један милијун мад. ир. 810 динари.
- Зарно: Жито 290 динари
- Кукурица 187 динари

ТАРГОВЦИ, РЕМЕСЉЕНИЦИ!

Оглашавајуће у нашим
„РУСКИХ НОВИНОХ“

Усних загарантопани.

Чом?

Бо „РУСКИ НОВИНИ“ едини најбољи новини. Вони ше читају вијадан дзе јакију Русини.

ЦЕНА ОГЛАШКОМ 3 динари по петитним (малим) шорику.

ОГЛАШКА

У РНПД. у Р. Керестуре може тоти книжки достац:

	ЦЕНА
1. Књижочка Рожанцева	5 дин.
2. Азбука	10 "
3. Читанка за III. и IV. кл.	15 "
4. Христијанска наука (Библија) . . .	15 "
5. Правди кат. вири (Катаклиз) . . .	10 "
6. Граматика бачв. рускей беш. . .	20 "
7. Стари Календари	10 "
8. Молитвенки веќши	20 "
9. Молитвенки мали	10 "
10. Житие св. Кирила и Методија . . .	5 дин.
11. Правила РНПД.	3 "
12. И. Б. Невицка: Правда побједила (истор. роман)	12 Кр.
13. Ир. Кондратович: Исторја подкарп. Руси	10 Кр.
14. Др. Г. Костельник: Ефтайова дзвика (трагедија на 5 акти) . . .	8 дин